

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ОДЕСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ ЕКОНОМІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ**

Кафедра фінансів

РЕФЕРАТ
кваліфікаційної роботи
на здобуття освітнього ступеня бакалавра
зі спеціальності 6.03050801 «Фінанси і кредит»

на тему: **«Податок на доходи фізичних осіб: фіскальна та
регулююча роль»**

Виконавець:

студент ФФБС

Курбанова Гюльден Гаджирагім кизи

/підпис/

Науковий керівник:

к.е.н., доцент

Курганська Елеонора Іванівна

/підпис/

ЗАГАЛЬНА ХАРАКТЕРИСТИКА РОБОТИ

Актуальність дослідження. Податок має важливу роль в нашому житті і ніхто не може відмовитися від нього. Ще жодна країна не могла обійтися без податків, так як податки потрібні для задоволення загальних потреб, необхідна точна сума грошових коштів, яка може бути отримана тільки за допомогою податків.

Податок на доходи фізичних осіб стягується тільки з доходів громадян. В економічно розвинених країнах він має основну роль у створенні доходів бюджету.

Істотним структурним елементом розподілу і перерозподілу доходів виступає процес оподаткування доходів фізичних осіб, який має вплив на зменшення соціальної диференціації забезпечення економічного зростання країни. Удосконалення податку на доходи фізичних осіб в Україні є одним з фундаментальних питань. Податок на доходи фізичних осіб-ефективний інструмент впливу на реальні доходи громадян, загально державний податок, що стягується з доходів фізичних осіб громадян - резидентів і нерезидентів, які отримують доходи з джерел їх походження в Україні.

На мою думку створення такої податкової системи, яка забезпечила б формування відповідних податкових умов в Україні, неможлива без введення всього комплексу заходів, які в корені змінили б сам підхід до сплати податків, як необхідної якості держави.

Метою представленої роботи виступає формулювання пропозицій щодо підвищення ефективності механізму стягнення податку на доходи фізичних осіб.

Методологічною і теоретичною основою дослідження є діалектичний метод наукового пізнання соціально-економічних явищ і процесів, фундаментальні положення економічної теорії, наукові праці вітчизняних і

зарубіжних вчених щодо використання податків як інструменту регулювання економічних відносин.

Для наукового вирішення поставлених у роботі завдань використовувалися: історичний метод, метод порівняльного аналізу, розрахунково-конструктивний метод і метод аналогії, статистико-економічні методи.

У процесі дослідження застосовувалися такі методи: аналізу, синтезу, порівняння, логічного узагальнення для узагальнення класичних теорій, інструментів розподілу і перерозподілу доходів, уточнення сутності та змісту оподаткування доходів фізичних осіб; статистичного групування для аналізу динаміки доходів фізичних осіб; статистичного аналізу для розрахунку податкового навантаження на заробітну плату.

Необхідно вирішити такі завдання:

- Розглянути становлення системи прибуткового оподаткування громадян в Україні;
- Дослідити правове регулювання оподаткування доходів фізичних осіб;
- Дослідити проблеми оподаткування доходів фізичних осіб;
- Аналізувати вплив податку на доходи фізичних осіб та на рівень життя населення і економічний розвиток України;
- Оцінити роль податку на доходи фізичних осіб у формуванні доходів бюджету;
- Дослідити світовий досвід оподаткування доходів фізичних осіб;
- Запропонувати шляхи вирішення проблем оподаткування доходів фізичних осіб.

Об'єктом дослідження є процес оподаткування доходів фізичних осіб.

Предметом дослідження є механізм нарахування та сплати податку на доходи фізичних осіб.

Інформаційною базою дослідження є основні положення законів України, указів і послань Президента України, постанов Верховної Ради

України, постанови Кабінету Міністрів України з питань оподаткування. Використано статистичні та аналітичні матеріали Державного комітету статистики України, Міністерства фінансів України, Державної податкової адміністрації України. Інформаційним забезпеченням дослідження стали також наукові статті вітчизняних і зарубіжних авторів.

ОСНОВНИЙ ЗМІСТ РОБОТИ

Перший розділ *«теоретичні засади функціонування системи прибуткового оподаткування громадян»* присвячений розгляду теоретичних засад функціонування системи прибуткового оподаткування громадян. В другому розділі *«дослідження функціонування податку на доходи фізичних осіб в Україні»* проведено аналіз функціонування податку на доходи фізичних осіб в Україні. В третьому розділі *«шляхи удосконалення оподаткування доходів фізичних осіб в Україні»* пропонуються основні шляхи удосконалення оподаткування доходів фізичних осіб в Україні та обґрунтовується застосування іноземного досвіду.

ВИСНОВКИ

Податкова політика будь-якої держави є основним елементом оподаткування доходів. Нинішнім законодавством України закріплений обов'язок сплати фізичними особами податку на отримані ними доходи. У сфері обчислення податку на доходи фізичних осіб дуже часто виділяються фінансові порушення, які створюють негативні наслідки, як для окремих підприємств і громадян, так і для всієї держави в цілому. Податок з доходів фізичних осіб - це прямиий, загальнодержавний податок, який стягується з доходів громадян за певними ставками, який стягується з доходів фізичних осіб резидентів і нерезидентів, які отримують доходи з джерел їх виникнення в Україні. Податок є обов'язковою частиною економічних відносин в

суспільстві з моменту заснування держави. Податок це такий платіж, який представляється державою і ніхто не може відмовитися від податків.

Високе оподаткування негативно впливає на інвестиції та підприємства і тому, треба знизити податкову ставку і представити підприємству всі необхідні пільги для зменшення податку, які призведуть до бурхливого економічного зростання.

З усіх податків, які стягуються з народу, треба збільшити ставки до акцизного податку, так як в будь-якій країні акцизний податок становить найбільшу частку всіх податків, крім України, тут низька ставка по стягненню акцизного податку.

Для держави кращим є підвищення податку, а для народу зменшення податку. Але, щоб народ жив нормально треба зменшити податок.

Також треба вказати, що практика оподаткування фізичних осіб в кожній країні не однакова. У будь-якій країні така проблема вирішується по-різному, в залежності від національних властивостей. Хоча необхідно вказати, що більшість країн користується прогресивною шкалою оподаткування, так як вона схиляє до попиту на масові товари і послуги, одночасно знижуючи на предмети розкоші.

З метою удосконалення вітчизняної системи оподаткування з доходів фізичних осіб, відповідним є дослідження нинішніх аспектів їх оподаткування в економічно розвинених країнах. Перевірено досвід прибуткового оподаткування в розвинених зарубіжних країнах, який стимулює до ретельної розробки наявної в Україні системи оподаткування доходів фізичних осіб та адаптації кращих моментів світового досвіду до вітчизняних умов оподаткування.

Тобто, дослідження досвіду оподаткування доходів фізичних осіб дозволить не тільки визначити доцільність застосування його в Україні, а й виділити проблемні аспекти, які необхідно враховувати, щоб не допустити їх впровадження в країні.

Треба відзначити, що практика оподаткування з доходів фізичних осіб в різних країнах світу неоднакова. І без перенесення на вітчизняну основу жодна з них не може бути безумовною підставою для вибору напрямків реформування податку з доходів фізичних осіб в Україні.

На сьогоднішній день майже всі країни зрозуміли, що боротьба йде за те, щоб гроші надходили на їх територію, чи то бізнес, туризм або комфортне життя, намагаються створити ідеальні умови для життя і праці. Зухвалі проекти кінця ХХ століття - це локальне скасування податків або зниження їх до мінімального рівня. Такі розвинені країни як ОАЕ, Гонконг, Сінгапур і ще сотня невеликих безподаткових оазисів втягнули на свою територію левову частку фінансів світу.

Що ж стосується України, то сьогоднішній стан справ полягає в тому, що гроші з України “біжать”, осідаючи в нерухомості Лондона, Парижа, Нью-Йорка, розсипаючись по численних безподаткових зонах, таких як Ліхтенштейн, Монако і Кіпр. І залучити їх на нашу територію можна тільки шляхом, якщо ставки по податках будуть нижчими, ніж в інших країнах і перебуватимуть в надбезпечному середовищі.

Головною проблемою прибуткового оподаткування є досягнення прийнятних відповідностей між економічною ефективністю і соціальною справедливістю податку. Податок на доходи фізичних осіб взаємопов'язаний зі споживанням, і він може або стимулювати, або ж знижувати його. І через це потрібні такі ставки податку, які б забезпечували справедливий перерозподіл доходів при мінімальному збитку інтересам платників податків від прибуткового оподаткування. Потреба у формуванні прогресивної шкали податку на доходи фізичних осіб визначена тим, що реальна інфляція в сфері споживчого ринку, відмова натуральних пільг бідним категоріям громадян, реформа в сфері житлового законодавства і зростання реальних витрат населення на сплату житла і комунальних послуг. Потрібно поставити питання про більш справедливий розподіл тягаря прибуткового оподаткування.

Крім того, збільшення податкової ставки для багатих категорій громадян сприятиме зниженню покупок дорогого імпорту, який позитивно відіб'ється на умовах вітчизняних товаровиробників і валютному ринку. Податок на доходи фізичних осіб виступає досить стабільним джерелом наповнення бюджетів усіх рівнів.

Нині частка ПДФО у структурі доходів Зведеного бюджету України становить 15,3%, у структурі доходів державного бюджету – 8,5%, місцевих бюджетів – 45,6%. З огляду на велику обширність та достатню стабільність бази оподаткування, податок на доходи фізичних осіб є вагомим фінансовим інструментом реалізації адміністративно-територіальної реформи в Україні, однак, на нашу думку, механізм розщеплення ПДФО між рівнями бюджетної системи потребує перегляду, адже в таких умовах зберігається залежність місцевих бюджетів від обсягів міжбюджетних трансфертів. Для зміцнення фінансової незалежності місцевих бюджетів пропонуємо розглянути варіанти щодо повного використання податкового потенціалу ПДФО шляхом використання оптимальних пропорцій розподілу ПДФО для зарахування до місцевих бюджетів максимально можливих часток надходжень податку.

Результати проведеного дослідження дають підставу стверджувати, що ПДФО є одним із важливих економічних важелів держави, який дозволяє не тільки мобілізувати кошти для фінансування загальнодержавних витрат, але є також важливим інструментом соціальної політики. ПДФО є найбільш стабільним податковим джерелом надходжень до державного бюджету, оскільки уряд вчасно регулює соціальні стандарти, зокрема, підвищує мінімальну заробітну плату. Саме такий шлях регулювання наразі є найбільш прийнятним в умовах макроекономічної нестабільності. Системність даного податку полягає в залученні до процесу соціального регулювання всіх його елементів, що сприяє досягненню справедливості в розподілі національного доходу і формуванню грошового фонду держави для фінансування заходів, спрямованих на реалізацію соціальної політики.

Вищенаведені дані свідчать про те, що рівень надходжень податку на доходи фізичних осіб залежить від кількості офіційно працевлаштованих громадян на певній території; важливим моментом є те, щоб основна група населення отримувала заробітну плату на рівні середньому і вищому, оскільки мінімальна заробітна плата або заборгованість з її виплати спричиняє значний дефіцит місцевих бюджетів, основна група соціально-культурних видатків здійснюється з місцевих бюджетів, а це свідчить, що за рахунок перерозподілу цей податок повертається тим самим громадянам у вигляді суспільних благ.

До певної міри, покращити ситуацію із забезпеченням виконання місцевих бюджетів, допоможе введений Податковим кодексом податок на нерухоме майно, відмінне від земельної ділянки. Визначені норми та положення нововведеного податку мають соціальну спрямованість, тому в такому вигляді він навряд чи зможе виконати основну мету свого запровадження – посилення перерозподільної функції податкової системи та створення додаткових джерел для ефективного наповнення доходної частини місцевих бюджетів.